

FAMILIAAL VERMOGENSRECHT

A.-L. VERBEKE, C. DECLERCK & J. DU MONGH (EDS.)

**Recht op een tweesprong. Toekomstperspectieven voor de
wettelijke en de feitelijke samenwoning anno 2019**

*Elise GOOSSENS, postdoctoraal onderzoeker FWO Vlaanderen,
rector Roger Dillemans Instituut Familiaal Vermogensrecht (KU Leuven),
plaatsvervangend docent UAntwerpen,
lecturer Stanford Law School*

**De contouren herijkt van het eigen en gemeenschappelijk vermogen
in het wettelijk stelsel**

Johan DU MONGH, docent KU Leuven, advocaat

**Actualia vereffening en verdeling.
Materieel- en procesrechtelijke aspecten**

*Charlotte DECLERCK, hoofddocent UHasselt, advocaat
Bart VAN DEN BERGH, raadsheer hof van beroep te Antwerpen,
vrijwillig wetenschappelijk medewerker UHasselt*

Family dynamics en het evenwicht bij de globale erfovereenkomst

*Alain-Laurent VERBEKE, gewoon hoogleraar en directeur
Marie DELBROEK, onderzoeksassistente Rector Dillemans
Instituut Familiaal Vermogensrecht KU Leuven*

**ACADEMIEJAAR
2018-2019**

vormingsonderdeel 109

Tijdens het academiejaar 2015-2016 zijn volgende cahiers verschenen:

94. Insolventie- en beslagrecht, Prof. dr. M.E. STORME (ed.)
95. Verbintenissenrecht, Prof. dr. S. STIJNS (ed.)
96. Familiaal vermogensrecht, Prof. dr. C. DECLERCK, J. Du MONGH, A.-L. VERBEKE (eds.)
97. Straf- en strafprocesrecht, Prof. dr. F. VERBRUGGEN (ed.)

Tijdens het academiejaar 2016-2017 zijn volgende cahiers verschenen:

98. Personen- en familierecht, Prof. dr. P. SENAEVE, Prof. dr. I. BOONE, Prof. dr. C. DECLERCK, Prof. dr. J. Du MONGH (eds.)
99. Vastgoedrecht, Prof. dr. V. SAGAERT (ed.)
100. Gerechtelijk recht, Prof. dr. S. VOET, Prof. dr. B. ALLEMEERSCH (eds.)
101. Medisch recht, Prof. dr. S. LIERMAN, Prof. dr. G. SCHAMPS (eds.)

Tijdens het academiejaar 2017-2018 zijn volgende cahiers verschenen:

102. Bijzondere overeenkomsten, Prof. dr. B. TILLEMAN, Prof. dr. A.-L. VERBEKE (eds.)
103. Publiekrecht, Prof. dr. S. SOTTIAUX (ed.)
104. IP- & ICT-recht, Prof. dr. M.-C. JANSSENS (ed.)
105. Vennootschapsrecht, Prof. dr. M. WYCKAERT (ed.)
106. Aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht, Prof. dr. C. Van SCHOUBROECK, Prof. dr. I. SAMOY (eds.)
107. Insolventie- en beslagrecht, M.E. STORME (ed.)
108. Verbintenissenrecht, S. STIJNS (ed.)

Deze boeken kunnen besteld worden bij:

DIE KEURE - Professional Publishing
Kleine Pathoekeweg 3
8000 Brugge
tel.: 050/47.12.72
e-mail: professional.publishing@diekeure.be
website: www.diekeure.be

Depotnummer
2019 / 0147 / 127

ISBN (EAN)-nummer
978 90 4863 523 8

Bestelcode: 202 192 301

die Keure, Kleine Pathoekeweg 3, 8000 Brugge

Niets van deze uitgave, zelfs gedeeltelijk, mag openbaar gemaakt worden, gereproduceerd worden, vertaald of aangepast, onder enige vorm ook, hierin begrepen fotokopie, microfilm, bandopname of plaat, of opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand behoudens uitdrukkelijke en voorafgaande toestemming van de uitgever.

INHOUD

RECHT OP EEN TWEESPRONG. TOEKOMSTPERSPECTIEVEN VOOR DE WETTELIJKE EN DE FEITELIJKE SAMENWONING ANNO 2019

I.	INLEIDING	1
II.	VAN EEN GEFRAGMENTEERD NAAR EEN COHERENT SAMENWONINGSRECHT	2
	A. Wettelijke samenwoning	2
	1. De historische dubbele doelstelling van de wettelijke samenwoning – een wankele brug naar het heden	2
	2. Eén vlag, vele ladingen	5
	B. Feitelijke samenwoning	8
III.	SAMENWONINGSRECHT ZKT. IDEOLOGISCHE ONDERBOUW	10
	A. Privaatrechtelijke vs. publiekrechtelijke belangen	10
	B. De Zweedse neutraliteitstheorie als leidmotief	13
IV.	HET HUWELIJK ALS TOETSSTEEN OF ALS AFZETPUNT?	15
	A. Huwelijkscentrisme in het samenwoningsdebat	15
	B. De vergelijkbaarheid van het huwelijk en de samenwoning	16
	1. Toetsing door het Grondwettelijk Hof	16
	2. De wettelijke samenwoning als verhouding van staat	18
	C. Grondslagen van solidariteit binnen het relatievermogensrecht	21
	1. Overzicht	21
	2. Delen	22
	a. Huwelijk	22
	b. Wettelijke en feitelijke samenwoning	24
	3. Behoeft	24
	a. Huwelijk	24
	b. Wettelijke en feitelijke samenwoning	26
	4. Compensatie	27
	a. Huwelijk	27
	b. Wettelijke en feitelijke samenwoning	29
V.	CONCLUSIE: TOEKOMSTPERSPECTIEVEN VOOR HET SAMENWONINGSVERMOGENSRECHT	31

DE CONTOUREN HERIJKT VAN HET EIGEN EN GEMEENSCHAPPELIJK VERMOGEN IN HET WETTELIJK STELSEL

I.	INLEIDING – DOELSTELLING VAN DE WETGEVER: VERFIJNING VAN DE REGELS VAN HET WETTELIJK STELSEL	33
	A. Het onderscheid tussen “ <i>titre</i> ” (hoedanigheid van houder) en “ <i>finance</i> ” (vermogenswaarde)	33
	B. Correcte beroepsinkomstenallocatie	34
	C. Neutraliteit van de beroepsuitoefening via een vennootschap	34

II.	KWALIFICATIE VAN DE VERMOGENS	34
III.	WERKING VAN HET WETTELIJK STELSEL	35
IV.	BATEN VAN DE EIGEN VERMOGENS	36
	A. Algemeen	36
	B. <i>Accessoria</i>	36
	1. Het toebehoren van eigen goederen of rechten	37
	2. De goederen en rechten die ten gevolge van zaakvervanging in de plaats treden van eigen goederen, alsook de goederen verkregen uit belegging of wederbelegging	37
	3. Individuele levensverzekeringen	38
	a. Historiek	38
	b. Wijzigingen in de Wet Huwelijksvermogensrecht 2018	40
	C. Strikt persoonlijke goederen	42
	1. Het recht op herstel van persoonlijke lichamelijke of morele schade	42
	2. Vennootschapsaandelen	43
	a. Historiek	43
	b. Wijzigingen in de Wet Huwelijksvermogensrecht 2018	45
	<i>b.1. "Titre et finance" en correcte beroepsinkomsten- allocatie</i>	45
	<i>b.2. Vennootschapsrechtelijk neutraliteit</i>	47
	3. Beroepsgoederen	48
	a. Historiek	48
	b. Wijzigingen in de Wet Huwelijksvermogensrecht 2018	49
	4. Het cliënteel	50
V.	BATEN VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK VERMOGEN	51
	A. De inkomsten uit de beroepsbezigheden van elk der echtgenoten, alle inkomsten of vergoedingen die ze vervangen of aanvullen, evenals de inkomsten uit openbare of particuliere mandaten; de opzeggingsvergoeding en andere uitkeringen waarop een echtgenoot wegens beëindiging van zijn arbeidsovereenkomst gerechtigd is, voor het deel daarvan dat overeenstemt met de opzeggingstermijn die tijdens het stelsel loopt	52
	B. Bijkomende wijzigingen in de Wet Huwelijksvermogensrecht 2018	53
VI.	BESLUIT	54

ACTUALIA VEREFFENING EN VERDELING. MATERIEEL- EN PROCESRECHTELIJKE ASPECTEN

I.	INLEIDING	55
II.	MATERIËLE VEREFFENING EN VERDELING	55
	A. Vergoedingsrechten	55
	1. Nieuw artikel 1432, tweede lid BW	55
	2. Cass. 29 juni 2017 - Door een echtgenoot geleverde inspanningen aan een eigen goed	58

B.	Recht van preferentiële toewijzing	59
1.	Beginselen	59
2.	Toewijzing bij echtscheiding door onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, scheiding van tafel en bed of gerechtelijke scheiding van goederen (art. 1389/2 BW)	60
3.	Een greep uit de recente rechtspraak van de hoven van beroep	61
C.	Heling	62
D.	Vereffeningsovereenkomsten van dag tot dag	64
III.	GERECHTELIJKE VEREFFENING EN VERDELING - EEN GREEP UIT DE RECENTE RECHTSPRAAK	66
A.	Cass. 2 november 2018 – overgangsrecht	66
B.	Cass. 18 mei 2018 – devolutieve werking van het hoger beroep	68
C.	Antwerpen 29 maart 2017 – taak van de notaris-vereffenaar	70
D.	Antwerpen 17 januari 2018 – termijn voor het indienen van bezwaren met betrekking tot de staat van vereffening en het ontwerp van verdeling	71
E.	Cass. 7 juni 2018 – saisine van de vereffeningsoverrechter – onderscheid tussen zwaarigheid en verweer	72
F.	Cass. 30 september 2016 – actualisering van de waarde van de onverdeelde goederen buiten en na de bezwarenprocedure	72
G.	Cass. 1 februari 2018 – stuiting van de verjaring	73

FAMILY DYNAMICS EN HET EVENWICHT BIJ DE GLOBALE ERFOVEREENKOMST

I.	HET PRINCIPE VAN DE GLOBALE ERFOVEREENKOMST	75
II.	HET EVENWICHT BIJ EEN GLOBALE ERFOVEREENKOMST	77
A.	Evenwicht gebaseerd op vijf mogelijke elementen	77
B.	Geen inhoudelijk objectieve criteria voor de vaststelling van het evenwicht	78
C.	Wel procesmatig objectieve criteria – de drie fasen in art. 1100/5, § 2 BW	80
D.	Voldoen de wettelijke procesmatige beschermingsformaliteiten?	82
E.	De notaris als procesbewaker	84
III.	DE PRELIMINAIRE FASE VAN EEN GLOBALE ERFOVEREENKOMST: DE ROL VAN <i>FAMILY DYNAMICS</i>	85
A.	Het gevaar van conflictvermijding	86
B.	De positieve aanpak van conflicten in de familie	87
C.	<i>Family facilitation</i> , de begeleiding van een <i>family dynamics</i> groeiproces	88
D.	De globale erfovereenkomst als het resultaat van een familiaal groeiproces	90
IV.	IMPACT VAN DE <i>FAMILY DYNAMICS</i> OP DE CORRECTE TOEPASSING VAN DE WETTELIJKE FORMALITEITEN TER BESCHERMING VAN HET EVENWICHT BIJ EEN GLOBALE ERFOVEREENKOMST	92

A.	Ontwerp van overeenkomst <i>versus</i> finale overeenkomst	92
B.	De informatievergadering in vier fasen	93
C.	Aanwezigheid van partijen	95